

П Л А Н

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО ОТПАДАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЧИЛИЩЕ ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2018/2019 ГОДИНА

Училищен екип за обхват и задържане на ученици в задължителна училищна възраст:

Председател:

А. Баресава –зам. директор

зам. председатели:

М. Матеева

Ю. Стамболийска

Членове:

Класни ръководители

ВЪВЕДЕНИЕ

Преждевременното напускане на училище оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на засегнатите и благосъстоянието на техните семейства. То влияе и върху социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията изисква интегрирана политика и ангажираност на всички институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Първото ниво на действие е училищното ниво, съобразено с компетентностите и нормативните актове и разпоредби действещи в страната.

Настоящият план е съобразен със Стратегията за превенция и намаляване дела на отпадащите и преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020 г.), с Национална стратегия за детето 2008 – 2018 г., Национална програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка, Национална стратегия за младежта (2010 – 2020 г.), Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства на МОМН и Национална стратегия за интеграция на ромите в Република България (2012 – 2020 г.). Политиката е в съответствие с Препоръката на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 година, засягаща политиките за намаляване на преждевременното напускане на училище (2011/С 191/01). Училищният план за превенция на отпадането на ученици е изработен в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020” и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най- добър старт в живота.

Настоящият план е изграден в три основни направления съгласно Стратегията:

- ***Превенция на преждевременното напускане на училище;***
- ***Интервенция срещу преждевременното напускане на училище;***
- ***Компенсирание на преждевременното напускане на училище.***

П Р И Н Ц И П И

Училищният план за превенция на отпадането на ученици кореспондира с темата за включващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.
- Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата.
- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми.
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес
- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

В И З И Я

Визията на ОБУ „Т. Ненков“ – Перник като училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца и ученици, застрашени от отпадане, осигурява пълноценна личностна реализация в училищния живот и се фокусира върху:

- разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците;
- съчетаване на класно-урочни, извън-урочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;
- работа с талантиливи деца;
- работа с деца в неравностойно социално положение;
- работа с деца със специални образователни потребности;
- работа с деца с различна етническа принадлежност;
- уютна и функционална образователна среда.

Планът за превенция на отпадане се основава на иновативно, гъвкаво и личностно-ориентирано обучение:

- учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности;

- да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество;
- да развиват творческите си заложби и способности;
- да изградят умения и навици за здравословен начин на живот;
- училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за всички деца от района, подлежащи на задължително обучение.

ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем.

Като причини за отпадането се идентифицират следните области:

– Икономически причини ниските доходи, безработицата и понижения жизнен стандарт, поради гореспоменатите като следствие заминаване в чужбина.

– Социални причини – родителска незаинтересованост, отрицателно въздействие на семейната среда – кризи и конфликти в семейството, неграмотност или ниско образование на родителите, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, ученици с поведение.

– Образователни проблеми - трудности в усвояването на учебното съдържание, слабости в методиката на преподаване и в организацията на обучението. Образователните причини са свързани и с начина на оценяване, квалификацията на учителите, навиците за учене, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация. Големият брой отсъствия, липсата на достатъчно ефективна система за контрол върху начина на воденето и отчитането им, влошената дисциплина, насилието и агресията в училище, ниските образователни резултати са също вътрешни за училищните процеси, неразвитото кариерно ориентиране и консултиране, неподходящият избор на училище и непривлекателността на професионалното образование и обучение са също сред важните образователни причини за преждевременното напускане на училище.

– Етнокултурни причини - силно действащите вътрешногрупови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на училище: отсъствие на познавателна мотивация сред децата и учениците от тези общности, отсъствие на мотивация от страна на родителите от уязвими етнически общности за приобщаващо образование на децата им, ниска степен на готовност за училище на деца от уязвими общности, дефицит на комуникативна компетентност сред такива деца, ранните бракове и др.

– Причини свързани със здравния фактор - В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца.

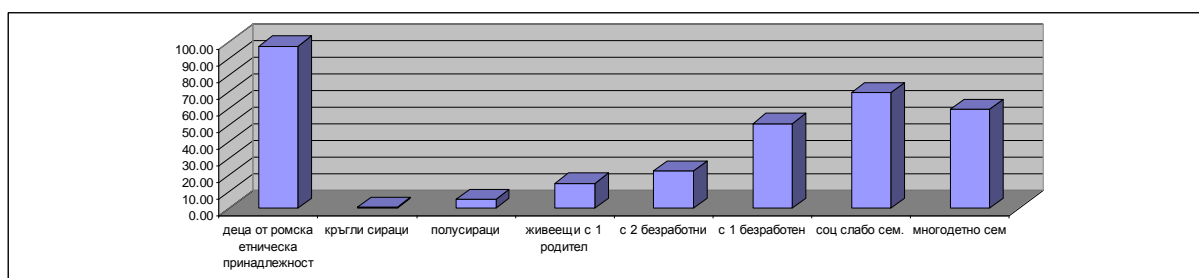

Основната цел на ОбУ „Т. Ненков“ е намаляване на отпадналите ученици от училище, респективно от системата на образованието, което постигаме чрез включването на учащите в целодневни форми на обучение и следобедни занимания в клубове по интереси, осигурен транспорт, осигурен топъл обяд. Това дава възможност на децата да повишават знанията си, повлиява самооценката им и води до интегрирането им в общността.

Най-голям е дялът на учениците от ромска етническа принадлежност. Това предопределя и социално икономическия статус на родителите, които са с нисък образователен ценз и съответно ниска професионална квалификация или с липсата на такава, завършили начално или основно образование. Голяма част от родителите работят извън трудовия пазар, но тези приходи са нередовни и несигурни. Децата с двама безработни родители са 73 (22.19 %) от общия брой ученици, а с един безработен родител 167 (50.76 %). Децата живеещи само с един родител към момента са 49 (14.89%), но при голяма част от другите деца, единият от родителите съжителства с лице, което не е биологичен родител на децата му, което до някаква степен променя характера на грижата.

Половината от учениците, обучаващи се в училище са от многодетни (59.27%) и социално слабите семейства (69.30 %). Това обстоятелство затруднява отглеждането на децата и задоволяването на базовите им нужди. В училището се обучават ученици, които са изпратени на училище с минимум или без каквито и да е средства за закупуване на закуска или обяд, което е причина за отсъствието им от следобедните учебни занятия или преждевременно напускане на сутрешните такива. Имаме случаи на прилошаване на деца, поради недохранване. Тези факти имат негативни последици върху физическото и психическото развитие на децата и върху учебния процес.

В училището се обучават 2-ма сираци и 17 полусираци. Сираците се отглеждат в семейства на близки и роднини. Изложените данни са представени графично, за да се види ясно процента на децата, които живеят при условия в които не биха могли да бъдат задоволени нуждите им от разнообразна, качествена и витаминозна храна.

От тези данни се вижда, че големият процент от учениците са застрашени от отпадане. При голям процент от тях липсава интерес към учебната дейност, имат слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки.

В училището през учебната 2017/2018 г. се обучават 22 деца със СОП. В контекста на политиката за превенция на отпадането е важна тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище

са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца.

В I-IV клас този проблем с учениците отпадащи от образователната система не е толкова изявен поради факта, че малките ученици са обгрижвани от един учител, който в повечето случаи е безспорен авторитет за тях. Там обаче се очертава друг проблем. Голямата част от децата са с липса на начална училищна готовност, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено и някои ученици трудно или въобще не се поддават на ограмотяване. Това от своя страна се явява в известна степен предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие след V клас.

Затова е необходимо да се предприемат мерки от цялата педагогическа колегия със съдействието на ръководството.

Силни страни:

- Квалифицирани учители.
- Квалифицирани ресурсни учители.
- Интерактивни методи на обучение.
- Извънкласни дейности.
- Възможности за изява.
- Създаване на приятелска среда.
- Политика по превенция на училищния тормоз.
- Добра материална база.
- Работа по проекти.
- Училищен автобус.
- Осигурени закуски и обяд
- Целодневно обучение.
- Дарения - дрехи

Възможности:

- ранно идентифициране на децата в риск
- поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашено дете
- нови форми за по-голямо ангажиране на родителите
- ефективно включване на медиатора при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище
- разширяване на връзките с извънучилищните институции – ОЗД.
- кандидатстване по различни програми, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности

Слаби страни:

- Липса на регистър на ученици, застрашени от отпадане.
- Недостатъчна роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане.
- Недостатъчно мотивирани учители за справяне с проблема.
- Недостатъчна ефективност на взаимодействието „училище – родители“.
- Относително голям брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците без наказание.

Заплахи:

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите.
- Ниско образователно ниво на родителите
- Липса на ефективни санкции за родителите.
- Нисък жизнен стандарт на голяма част от родителите.
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище.
- Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашените от отпадане.

Обща цел:

Да се намали броят на отпадащите ученици и застрашените от отпадане ученици от ОБУ „Т. Ненков“ – гр. Перник.

Подцели:

1. Изграждане на мотивация за посещение на училище.
 Индикатор за постигане – намаляване на неизвинените и извинените отсъствия.
2. Създаване на положителни нагласи към учебния процес у учениците.
 Индикатор за постигане – завишаване на успеха на застрашените ученици.

ПРОЦЕДУРА

**ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ПЛАН ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА
ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ**

1. Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на училищния материал и застрашеност от отпадане ("ранен учебен неуспех").

№	действие	срок	отговорник
1.1.	А. Изготвяне на ежемесечни отчети от класните ръководители за броя на отсъствията и причините, на застрашените от отпадане ученици.	ежемесечно	А. Борисова-зам. директор Класните ръководители
	Б/ изготвяне на регистър на застрашените от отпадане ученици и обобщена месечна справка за отсъствията и причините на училищно ниво.	ежемесечно	класни ръководители
	В/ Попълване на ИНФОРМАЦИОННА КАРТА ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ на застрашените от отпадане ученици, която включва: <ul style="list-style-type: none"> • имена, адрес, възраст на ученика • имена на родителите, образование на родителите, социален статус; • информация за семейната ситуация; • възможности на ученика; • любими предмети, интереси;	постоянен	Юлия Стамболийска М. Матеева и класни ръководители

	<ul style="list-style-type: none"> • силни страни на ученика; • характерови и поведенчески особености; • планирани мерки за превенция на отпадането на ученика • резултат от планираните мерки <p>Картата се попълва от класния ръководител.</p>		
	Г/ актуализиране на ИНФОРМАЦИОННИТЕ карти относно ПЛАНИРАНИТЕ МЕРКИ за подкрепа на личностното развитие на ученика ученика в края на I – ви и II – ри учебен срок.	края на I срок 2018 г. и началото на II срок 2019 г.	Ю. Стамболийска М. Матеева класни ръководители
	Д/ Своевременно отдиференциране на учениците с обучителни затруднения и насочване към ЕКПО.	постоянен	К. Ангелова, М. Иванова, М. Матеева и класни ръководители
1.2.	Изработване на регистър на застрашените от отпадане деца, въз основа на ежемесечните справки и актуализирането му.	постоянен	А. Борисова, Юлия Стамболийска М. Матеева
1.3.	Изготвяне на обобщен анализ на постиженията на застрашените от отпадане ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство въз основа на постиженията на учениците в края на I – ви и II – ри учебен	м. януари 2018 г и м.май 2019 г.	А. Борисова М. Матеева Юлия Стамболийска
1.4.	Разработване на програми за обща подкрепа на ученик застрашените от отпадане.	постоянен	класни ръководители
1.5.	Провеждане на допълнителна индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от отпадане ученици.	целогодишно	преподаватели
1.6.	Определяне на учители-наставници за застрашените от отпадане ученици.	постоянен	А. Борисова

2. Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучилищни дейности.

№	действие	срок	отговорник
2.1.	Откриване на силните страни на личността.	постоянен	класен ръководител
2.2.	Развиване на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни дейности.	постоянен	класен ръководител
2.3.	Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби.	според плана на училището	Ръководството на училището и ръководители на групи по интереси

3. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане ученици.

№	действие	срок	отговорници
3.1.	Учредяване на клуб за партньорство между училището и родителите.	м. ноември 2018 г.	А. Борисова
3.2.	Въвеждане на алтернативи на традиционната родителска среща. ✓ Провеждане на две родителски срещи съвместно с родители, учители и ученици – по предварително разработен сценарий и тема засягаща развитието на децата на теми: ➤ „Да поговорим заедно“ ➤ „Бъдещето-далечно и близко“	м. януари 2019 г. и м. април 2019 г.	Главни учители
3.3.	Привличане и включване на родителите в учебните занятия под формата „Аз уча мама и татко“.	постоянен	Класни ръководители
3.4.	Посредничество на медиатор при работата с родители.	постоянен	М. Матеева-пед. съветник
3.5.	Организиране на кампании, които да стигнат до родители и настойници. Обявяване на кампания „Без отсъствия“	постоянен	А. Борисова
3.6.	Изготвяне на информационен материал „Защо училището е важно?“ за родители и ученици.	м. януари 2019	М. Матеева Юл Стамболийска Главни учители
3.7.	Засилване на контрола върху отсъствията и своевременно информиране на родителите. • уведомява родителите. /уведомително писмо за направените отсъствия с подпис от родител/ • Спиране на детските надбавки за	постоянен	кл. ръководители

	<p>месеца.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Посещение на адреса и попълване на формуляр за посещение в който са посочени причините за отсъствията. • Налагане на наказания в зависимост от броя на натрупаните отсъствия и уведомяване на родителите. • Търсене на съдействие от ОЗД към СП – гр. Перник. • Съдействие от страна на Община Перник за налагане на глоба на родителите.		
3.4.	<p>Разпределяне на отговорностите и ангажиментите по отношение посещаемостта на училище между класните ръководители и родителите. Изготвя се формуляр, който се попълва от родителите и включва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ангажимента на класния ръководител, да уведоми родителя за направените до момента отсъствия. 2. Ангажимента на родителя, да упражни родителския си контрол по повод посещаемостта на ученика в училище. При отказ от страна на родителя, да поеме ангажименти това се протоколира и удостоверява с подпис.	постоянен	класни ръководители

Настоящата Програма е приета на заседание на ПС с Протокол №13/14.09.2018г.